

Gemeente Brummen

Hoort bij besluit van het college van Brummen

BESLUIT-2023-2117-Bijlage_2_Natuurtoets_Antea_Group

Natuurtoets
Brummen de Voort

Antea Group

Understanding today.
Improving tomorrow.

projectnummer 0484188.100
definitief revisie 01
5 juni 2023

Natuurtoets

Brummen de Voort

projectnummer 0484188.100
definitief revisie 01
5 juni 2023

Auteurs

T. Theloosen

Opdrachtgever

Vattenfall Duurzame Energie N.V.
Postbus 94750
1090 GT Amsterdam

BrummenEnergie
Oude Zutphenseweg 12
6964 CG Hall

Gecontroleerd

L. de Jong

datum

5 juni 2023

beschrijving

vrijgave

[Redacted]

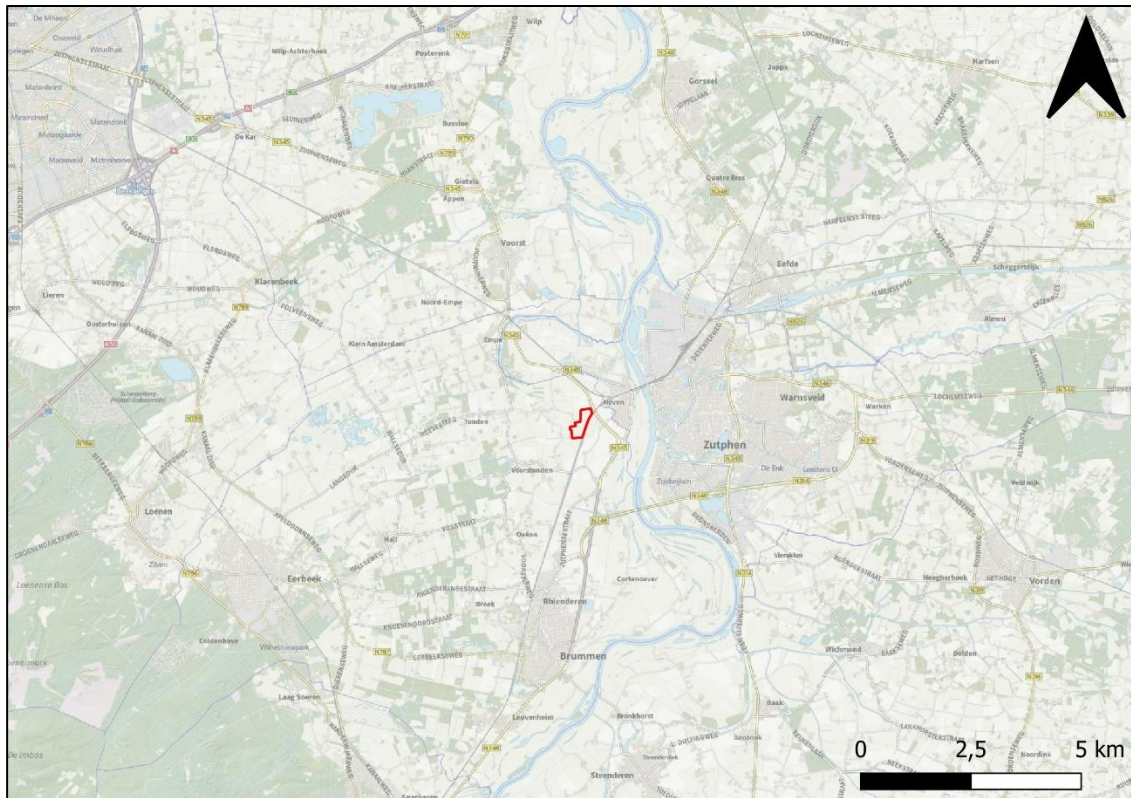
Inhoudsopgave

1.	Inleiding	4
1.1	Aanleiding & planvoornemen	4
1.2	Doel	6
1.3	Leeswijzer	6
2.	Effectbeschrijving en -beoordeling	7
2.1	Gebiedsbeschrijving: resultaat terreinbezoek	7
2.2	Effectbepaling voornemen	8
2.3	Soortbescherming	8
2.3.1	Vogels	8
2.3.2	Zoogdieren – vleermuizen	13
2.3.3	Zoogdieren – overige zoogdieren	14
2.3.4	Amfibieën	16
2.3.5	Reptielen	17
2.3.6	Vissen	18
2.3.7	Insecten	18
2.3.8	Kreeftachtigen en weekdieren	18
2.3.9	Zaadplanten, varens en bladmosse	18
2.3.10	Zorgplicht	19
2.4	Natura 2000	19
2.5	GNN	21
2.6	Overig provinciaal beleid	21
2.7	Beschermde houtopstanden Wnb	21
3.	Conclusie & advies	23
3.1	Soortbescherming	23
3.1.1	Zorgplicht	24
3.2	Gebiedsbescherming	25
3.2.1	Natura 2000	25
3.2.2	NNN	25
3.2.3	Overig provinciaal beleid	26
3.3	Beschermde houtopstanden Wnb	26
	Literatuurlijst	27
	Bijlage 1 Wettelijk kader	29
	Bijlage 2 Methodiek natuurtoets	38

1. Inleiding

1.1 Aanleiding & planvoornemen

Vattenfall en BrummenEnergie hebben de ambitie om een zonnepark te realiseren onder de naam 'De Voort'. Het plangebied ligt ten westen van Zutphen en behelst een aantal percelen ten zuidoosten van het Tondense Enkpad 16-18, te Tonden (gemeente Brummen, provincie Gelderland). In de figuren 1.1 en 1.2 is de ligging van het plangebied weergegeven.

Figuur 1.1. Globale ligging van het plangebied (rood omkaderd) ten opzichte van de omgeving. Bron: PDOK, kaart 2022.

Figuur 1.2. Gedetailleerde ligging van het plangebied (rood omkaderd). Bron: PDOK, kaart 2022.

Bij ruimtelijke ontwikkelingen moet rekening worden gehouden met beschermde planten- en diersoorten en met beschermde gebieden. Er dient onderzocht te worden of het voornemen effect heeft op beschermde soorten, beschermde gebieden of beschermde houtopstanden (Wet natuurbescherming (Wnb), Natuurnetwerk Nederland (NNN) en overig (provinciaal) beleid). Ontwikkelingen mogen niet zonder meer plaatsvinden indien deze negatieve gevolgen hebben op beschermde natuurwaarden (soorten, gebieden en/of houtopstanden). Er is daarom inzicht gewenst in de aanwezige beschermde natuurwaarden en de mogelijke effecten die op deze beschermde natuurwaarden kunnen optreden door de ontwikkeling. Dit wordt verkend in deze natuurtoets. Daarnaast worden kansen voor het verbeteren van natuurwaarden genoemd. Op het moment van schrijven van de natuurtoets was er nog geen voorlopig ontwerp. Bij het uitvoeren van de natuurtoets is rekening gehouden met de volgende uitgangspunten:

- Er worden geen bomen gekapt;
- De watergang aan de zuidzijde van het plangebied wordt mogelijk aangepast (Voorstondense Beek/Zuurbeek), al dan niet in combinatie met verplaatsen bestaande meidoornhaag;
- Het broekbos langs het spoortalud wordt mogelijk uitgebreid in noordelijke richting. Als gevolg hiervan verdwijnt een deel van een bestaande meidoornhaag;
- De meidoornhaag langs het fietspad in het noordoostelijk deel wordt mogelijk vervangen.

Bij ruimtelijke ontwikkelingen moet rekening worden gehouden met beschermde planten- en diersoorten en met beschermde gebieden. Er dient onderzocht te worden of het voornemen effect heeft op beschermde soorten, beschermde gebieden of beschermde houtopstanden (Wet natuurbescherming (Wnb), Natuurnetwerk Nederland (NNN) en overig (provinciaal) beleid). Ontwikkelingen mogen niet zonder meer plaatsvinden indien deze negatieve gevolgen hebben op beschermde natuurwaarden (soorten, gebieden en/of houtopstanden). Er is daarom inzicht gewenst in de aanwezige beschermde natuurwaarden en de mogelijke effecten die op deze beschermde natuurwaarden kunnen optreden door de ontwikkeling. Dit wordt verkend in deze natuurtoets. Daarnaast worden kansen voor het verbeteren van natuurwaarden genoemd.

1.2 Doel

Het doel van de natuurtoets is om een goed eerste beeld te krijgen van de (beschermde) natuurwaarden die in het plangebied en de (directe) omgeving aanwezig (kunnen) zijn. Dit gebeurt door het uitvoeren van een bureaustudie en oriënterend terreinbezoek. Op basis hiervan wordt getoetst of in het kader van de Wnb als gevolg van de voorgenomen ontwikkeling negatieve effecten kunnen optreden. Daarnaast wordt ingegaan op de eventuele vervolgstappen die noodzakelijk zijn.

1.3 Leeswijzer

De natuurtoets is als volgt opgebouwd:

- Hoofdstuk 1 beschrijft de aanleiding van de natuurtoets en voorgenomen ontwikkeling;
- Hoofdstuk 2 beschrijft het gebied en toetst de (in de omgeving) aanwezige beschermde soorten, beschermde gebieden en beschermde houtopstanden aan de natuurwetgeving en overige beleidskaders;
- Hoofdstuk 3 bevat de conclusies en advies over de te nemen vervolgstappen.

In bijlage 1 wordt het wettelijk kader beschreven. In bijlage 2 wordt de methodiek van voorliggende natuurtoets beschreven.

2. Effectbeschrijving en -beoordeling

In paragraaf 2.1 wordt allereerst een gebiedsbeschrijving van het plangebied gegeven. Vervolgens wordt in paragraaf 2.2 de effectbepaling van het plan gegeven. In paragraaf 2.3 t/m paragraaf 2.7 wordt respectievelijk ingegaan op de aanwezigheid van en toetsing aan de Wnb van beschermde soorten, Natura 2000-gebieden, NNN, overig provinciaal beleid van de provincie Gelderland en beschermde houtopstanden.

Indien blijkt dat een onderdeel van paragraaf 2.3 t/m paragraaf 2.7 niet relevant is voor voorliggend planvoornemen, vindt er geen toetsing van het voornemen aan de Wnb (of ander relevant beleidskader) van dat onderdeel plaats.

2.1 Gebiedsbeschrijving: resultaat terreinbezoek

Op 20 april 2023 is vanaf circa 13:00 uur een oriënterend terreinbezoek uitgevoerd door een deskundig ecooloog van Antea Group bij wisselend bewolkt tot zonnig weer met een temperatuur van circa 10 °C. Tijdens het terreinbezoek is het plangebied te voet geïnspecteerd.

Het plangebied bestaat voor het overgrote deel uit grasland en omgeploegde braakliggende grond dat voorheen ook bestond uit grasland. Een deel van dit grasland bestaat uit soortenarm bemest landbouwterrein met raaigras als dominante soort. Een deel van het grasland is ingericht als natuurterrein, wordt niet bemest en is rijker aan plantensoorten. De braakliggende grond is momenteel onbegroeid en ingezaaid met maïs.

De oostelijke kant van het gebied grenst bijna volledig aan een spoortalud. Hier bevindt zich ook een lage natte zone met een watergang. In het verleden was dit een brede watergang met oude knotwilgen, echter is dit geruime tijd nauwelijks bijgehouden, waardoor het langzaam verlandt, en er nu een meer moerassige situatie met broekbos is ontstaan. Er is nog steeds water aanwezig in dit broekbos. Dit is volledig beschaduwd door de groei van wilg en zwarte els in en rondom het water.

Langs de scheiding van het plangebied aan de zuidkant stroomt de Voorstondense Beek richting het oosten middels een duiker onder het spoortalud door en het plangebied uit. De oevers van de beek zijn voor het grootste deel zeer steil. Vlak voordat de beek onder het spoor doorloopt zijn de oevers minder steil en ontstaat er een bredere ondiepe zone. Het waterpeil in de beek was tijdens het veldbezoek laag en staat jaarlijks gedeeltelijk droog.

Rondom en door het terrein staan verschillende meidoornhagen. Tegen deze hagen aan krijgt de kruidenvegetatie van het grasland de kans hoger te groeien en is de soortenrijkdom hoger. Ook zijn onder de meidoornhagen tijdens het veldbezoek diverse muizenholen geconstateerd.

In figuur 2.1 is een impressie gegeven van het plangebied.

Grasland in het zuiden van het gebied met op de achtergrond het broekbos in oostelijke richting.

Knotwilgenrij gezien vanaf de noordelijke grens richting het zuiden. Links braakliggend terrein met ingezaaid maïs.

Figuur 2.1. Impressie van het plangebied.

2.2 Effectbepaling voornemen

De volgende activiteiten vinden plaats als gevolg van het planvoornemen die een effect kunnen hebben op (het leefgebied van) (beschermde) soorten en beschermde gebieden:

- Er wordt mogelijk (tijdelijke) verlichting geplaatst;
- Er worden hekwerken rondom het zonnepark geplaatst;
- Er wordt mogelijk een gedeelte van de meidoornhaag vervangen;
- De watergang in het zuiden wordt mogelijk aangepast;
- Er is sprake van geluidsverstoring/optische verstoring gedurende de werkzaamheden;
- Er vinden graafwerkzaamheden plaats in de graslanden.

2.3 Soortbescherming

In de onderstaande paragrafen worden per soortgroep de resultaten van het bureauonderzoek en het oriënterend terreinbezoek beschreven. Op basis van het bureauonderzoek en het oriënterend terreinbezoek wordt ingegaan op de mogelijk effecten die als gevolg van het planvoornemen op mogelijk aanwezige beschermde soorten kunnen optreden. Indien negatieve effecten op beschermde soorten niet zijn uit te sluiten, wordt geadviseerd over de te nemen vervolgstappen.

2.3.1 Vogels

Soorten met een jaarrond beschermd nest (categorie 1 t/m 4)

In de onderstaande tabel zijn de waarnemingen van vogels met een jaarrond beschermd nest in de directe omgeving van het plangebied weergegeven.

Tabel 2.1. Overzicht van waargenomen vogelsoorten met een jaarrond beschermd nest in de omgeving van het plangebied (met een straal van 2,5 km)(NDFP, 2018-2023).

Soort	Categorie
Boomvalk	4
Buizerd	4
Gierzwaluw	2
Grote gele kwikstaart	3
Havik	4
Huismus	2
Kerkuil	3
Ooievaar	3
Ransuil	4

Soort	Categorie
Roek	2
Slechtvalk	3
Sperwer	4
Steenuil	1
Wespendief	4
Zwarte wouw	4

Zoals blijkt uit de bureaustudie is een aantal vogelsoorten waargenomen in de omgeving van het plangebied waarvan de broedplaatsen jaarrond beschermd zijn en waar bij verwijdering of aantasting van de vaste rust- en verblijfplaats, alsook bij wezenlijke aantasting van de functionele leefomgeving, altijd ontheffing moet worden aangevraagd. Dit zijn boombroedende soorten (zoals buizerd en ransuil), gebouwbroedende soorten (zoals huismus en gierzwaluw) en overige soorten (zoals grote gele kwikstaart en steenuil).

Tijdens het terreinbezoek is in de omgeving van het plangebied een overvliegende buizerd waargenomen in het zuiden van het plangebied. Overige soorten met een jaarrond beschermd nest zijn niet waargenomen tijdens het terreinbezoek.

Gebouwbewonende soorten

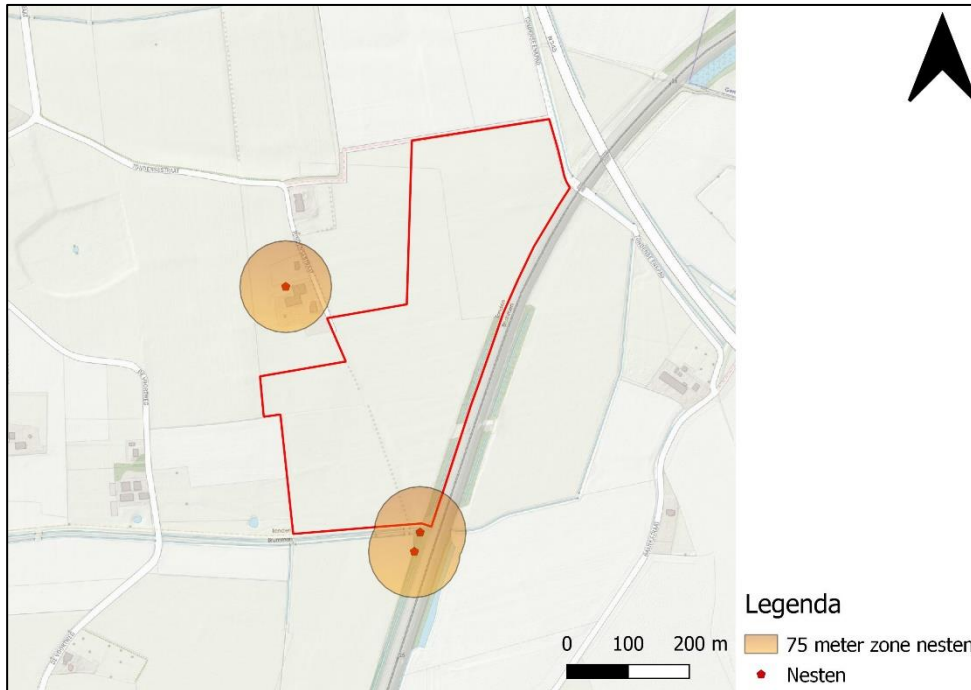
Voor het voornemen worden geen gebouwen gesloopt, waardoor nestlocaties van gebouwbewonende soorten (huismus, gierzwaluw, kerkuil) mogelijk wel aanwezig kunnen zijn in de omgeving van het plangebied, maar niet zullen leiden tot een overtreding van verbodsbepalingen. Wel zijn er plaatsen en elementen in het plangebied aanwezig die als essentieel onderdeel van de functionele leefomgeving kunnen toebehoren.

De dichte meidoornhagen kunnen voor de huismus dienen als schuilplaats. In het uiteindelijke ontwerp is het mogelijk dat er een deel van deze meidoornhagen ofwel verdwijnen, ofwel worden verplaatst. In het huidige planvoornemen is er echter een netto toename aan hagen in de toekomst door de aanplant van nieuwe hagen. Hierdoor blijft essentieel leefgebied voor de huismus behouden.

De graslanden en de oostelijke watergang met broekbos kunnen dienen als foerageergebied voor gierzwaluw en kerkuil. De graslanden en de braakliggende grond worden voor een deel bedekt met zonnepanelen en blijven na de uitvoering geschikt als foerageergebied en gaan mogelijk in kwaliteit vooruit door toename van biodiversiteit. Dit wordt bereikt door het verlies van agrarische functie en het periodiek maaien en afvoeren van de vegetatie rondom de zonnepanelen. Er gaat dus geen (essentieel) foerageergebied verloren. Er ontstaat hierdoor geen overtreding met de gestelde verbodsbepalingen uit de Wnb.

Boombewonende soorten

Voor de boombewonende soorten welke een nest bouwen/overnemen in bomen, en jaarrond beschermd zijn (boomvalk, buizerd, havik, ransuil, sperwer, wespendief, zwarte wouw), kan niet worden uitsloten dat er nestlocaties aanwezig zijn. Tijdens het terreinbezoek zijn in het zuiden, net buiten het plangebied, twee nesten aangetroffen die potentieel jaarrond beschermd zijn en een nest in een boom op het terrein van de Tondensestraat 16. Figuur 2.2 toont de locaties van de nesten en een zone van 75 meter (verstoringafstand) rondom de nesten.

Figuur 2.2: Mogelijk jaarrond beschermde nesten. Bron: PDOK, kaart 2022.

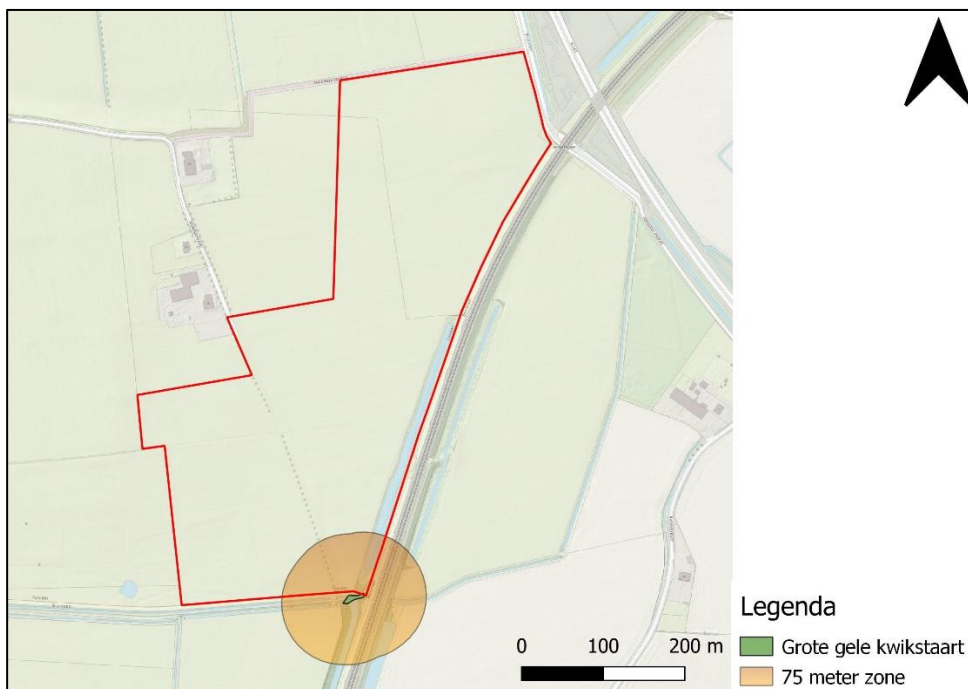
In de buurt van de twee zuidelijke nesten is ook een buizerd waargenomen welke territoriaal gedrag vertoonde. Geen van de nesten gaat verloren tijdens de werkzaamheden. Door rekening te houden met de nesten tijdens de werkzaamheden kunnen effecten worden voorkomen. Er mag niet binnen 75 meter afstand van de nesten worden gewerkt in het broedseizoen. Mocht er toch de noodzaak zijn om binnen de 75 meter zone te werken binnen het broedseizoen dan kan het nest worden bezocht door een ecooloog om te constateren of het nest in gebruik is genomen. Indien het nest onbewoond is dan kunnen de werkzaamheden alsnog doorgaan. De nesten mogen niet ongeschikt worden gemaakt voorafgaand aan de werkzaamheden.

Vervolgstappen

Geen werkzaamheden tijdens het broedseizoen binnen de 75 meter grens van de nesten. Mocht dit toch noodzakelijk zijn dan dienen de nesten bezocht te worden door een ecooloog om te constateren of het nest in gebruik is genomen.

Overige soorten

De Voorstondense Beek stroomt in het zuiden voornamelijk door een diepe greppel met steile oevers. Net voordat de beek onder het spoor doorstroomt wordt deze breder met geleidelijke oevers en een stenen vervallen sluis. Hier ontstaat er geschikt broedbiotoop voor de grote gele kwikstaart. De locatie van het geschikte broedbiotoop is afgebeeld in figuur 2.3. Als er geen aanpassingen plaatsvinden aan de watergang en er geen werkzaamheden plaatsvinden binnen 75 meter van de locatie in het broedseizoen dan ontstaat er geen overtreding met de gestelde verbodsbepalingen van de Wnb. Mocht er toch de noodzaak zijn om binnen de 75 meter zone te werken binnen het broedseizoen dan kan de locatie worden bezocht door een ecooloog om te constateren of de grote gele kwikstaart aanwezig is in het gebied. Indien dit niet het geval is dan kunnen de werkzaamheden alsnog doorgaan. De nesten mogen niet ongeschikt worden gemaakt voorafgaand aan de werkzaamheden.

Figuur 2.3: Potentieel broedgebied grote gele kwikstaart. Bron: PDOK, kaart 2022.

Mogelijk vindt er een aanpassing plaats aan de Voorstondense Beek, en vinden er wel werkzaamheden plaats op plekken met geschikt broedbiotoop voor de grote gele kwikstaart. Indien er voor aanpassingen aan de Voorstondense Beek wordt gekozen, of er in een ander scenario alsnog voor werkzaamheden op deze plek wordt gekozen, is nader onderzoek noodzakelijk. Dit nader onderzoek bestaat uit 3 gerichte veldbezoeken bij het geschikte broedbiotoop in de periode 10 april – 20 juni.

Vervolgstappen

Als er wordt gekozen om de Voorstondense Beek aan te passen, en er hierbij potentiële broedplaatsen van de grote gele kwikstaart verloren gaan, is nader onderzoek noodzakelijk. Om de aan- of afwezigheid van de grote gele kwikstaart aan te kunnen tonen is nader onderzoek noodzakelijk in het geval dat er werkzaamheden plaatsvinden binnen de grenzen van geschikt broedbiotoop. Dit nader onderzoek bestaat uit drie gerichte veldbezoeken in de periode 10 april tot en met 20 juni.

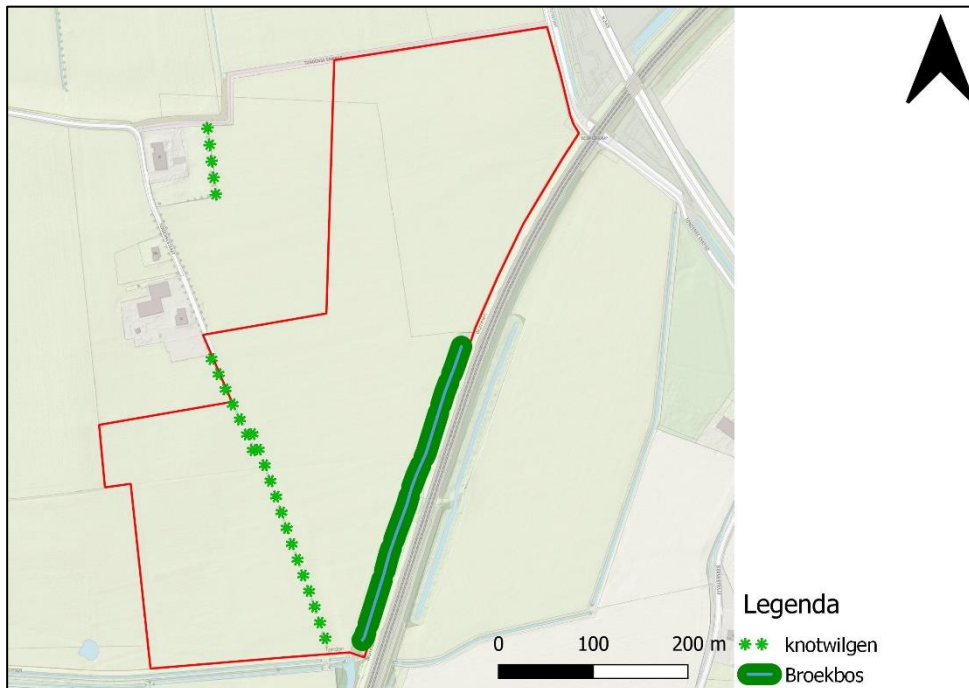
Als er geen aanpassingen plaatsvinden aan de Voorstondense Beek, kunnen effecten worden voorkomen door de volgende maatregelen:

Geen werkzaamheden tijdens het broedseizoen binnen de 75 meter grens van de nesten. Mocht dit toch noodzakelijk zijn dan dienen de nesten bezocht te worden door een ecooloog om te constateren of het nest in gebruik is genomen. Nader onderzoek is dan niet van toepassing.

Tijdens het terreinbezoek zijn ook enkele knotwilgen gevonden met holtes die kunnen dienen als nest voor de steenuil. Deze bevinden zich voornamelijk in de kleine noordelijke knotwilgenrij en de oude knotwilgen in het oostelijke broekbos. Figuur 2.4 toont de locaties van de mogelijke nestplaatsen van de steenuil (locaties knotwilgen).

Uit de bureaustudie komen verschillende waarnemingen van steenuilen voort uit de buurt van het plangebied. Door de terreinomstandigheden en de aanwezigheid van oude knotwilgen met holtes is de aanwezigheid van de steenuil niet uit te sluiten. Indien een nestplaats van de soort aanwezig is, dan behoren de omliggende graslanden toe aan zijn essentieel leefgebied, en kan er verstoring plaatsvinden tijdens de werkzaamheden. Om deze reden dient de aan- of afwezigheid te worden aangetoond met nader onderzoek. Dit nader onderzoek bestaat uit drie gerichte veldbezoeken in de periode 1 februari tot en met 30 april. Indien uit dit nader

onderzoek blijkt dat de steenuil essentieel leefgebied in het plangebied heeft, is een ontheffing Wnb noodzakelijk.

Figuur 2.4: locatie knotwilgen en knotwilgen in broekbos. Bron: PDOK, kaart 2022.

Vervolgstappen

Om de aan- of afwezigheid van de steenuil aan te kunnen tonen is nader onderzoek noodzakelijk. Dit nader onderzoek bestaat uit drie gerichte veldbezoeken in de periode 1 februari tot en met 30 april.

Soorten met een mogelijk jaarrond beschermd nest (categorie 5)

In de onderstaande tabel zijn de waarnemingen van vogels met een mogelijk jaarrond beschermd nest in de directe omgeving van het plangebied weergegeven.

Tabel 2.2. Overzicht van waargenomen vogelsoorten met een mogelijk jaarrond beschermd nest in de omgeving van het plangebied (met een straal van 2,5km) die in het NDFP door derden zijn ingevoerd (NDFP, 2018-2023).

Soort	Categorie
Boerenzwaluw	5
Boomklever	5
Boomkruiper	5
Bonte vliegenvanger	5
Bosuil	5
Gekraagde roodstaart	5
Glanskop	5
Grauwe vliegenvanger	5
Groene specht	5
Grote bonte specht	5
Hop	5
Huiswaluw	5
IJsvogel	5
Kleine bonte specht	5
Koolmees	5

Soort	Categorie
Oeverzwaluw	5
Pimpelmees	5
Tapuit	5
Torenavalk	5
Zwarte mees	5
Zwarte roodstaart	5
Zeearend	5

Tijdens het terreinbezoek zijn enkele categorie 5-soorten waargenomen (boerenzwaluw, koolmees, pimpelmees). Nesten van de categorie 5 vogelsoorten zijn alleen jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen. Dit laatste is op het plangebied niet van toepassing. Er gaat geen terrein verloren waarin nesten zijn te verwachten van categorie 5 soorten die zeldzaam zijn in de omgeving, of onvoldoende nestgelegenheid hebben in de omgeving. Derhalve zijn er geen zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden die jaarronde bescherming rechtvaardigen. De categorie 5-soorten vallen daarmee onder de bescherming van algemene broedvogels.

Algemene broedvogels

Tijdens de terreinbezoeken zijn enkele algemene broedvogels waargenomen (tjiftjaf, merel, wilde eend, kievit, zwarte kraai). De bosschages, bebouwing, meidoornhagen en overige vegetatie in en rondom het plangebied bieden nestgelegenheid aan deze algemene soorten.

Alle in gebruik zijnde nesten van vogelsoorten in Nederland zijn beschermd onder de Wnb (artikel 3.1). Indien nesten aanwezig zijn, mogen deze tijdens de broedperiode (en wanneer deze in gebruik zijn) niet verwijderd of verstoord worden. Met de meeste broedvogels kan echter in het algemeen relatief eenvoudig rekening worden gehouden door werkzaamheden niet uit te voeren in het broedseizoen (circa maart tot en met juli¹) en indien concrete broedgevallen aanwezig zijn. Op deze wijze zijn geen belemmeringen vanuit de Wnb aan de orde.

Indien het niet mogelijk is om buiten het broedseizoen om te werken dan dient het plangebied gecontroleerd te worden op de aanwezigheid van broedvogels door een deskundig ecoloog. Indien vastgesteld wordt dat sprake is van actuele broedgevallen binnen het plangebied, kunnen locatiespecifieke maatregelen worden voorgesteld en/of wordt het plangebied niet vrijgegeven en dienen de werkzaamheden uitgesteld te worden totdat het nest niet meer in gebruik is.

2.3.2 Zoogdieren – vleermuizen

In de onderstaande tabel zijn de waarnemingen van vleermuizen in de directe omgeving van het plangebied weergegeven.

Tabel 2.3 Overzicht van waargenomen vleermuizen in de omgeving van het plangebied (met een straal van 2,5 km)(NDFP, 2018-2023).

Soort	Beschermingsregime HR (artikel 3.5)
Gewone dwergvleermuis	X
Gewone grootoorvleermuis	X
Laatvlieger	X
Rosse vleermuis	X
Ruige dwergvleermuis	X
Tweekleurige vleermuis	X
Watervleermuis	X

¹ Voor het broedseizoen wordt in het kader van de wet geen standaardperiode gehanteerd. Het broedseizoen is afhankelijk van klimatologische omstandigheden; dit houdt in dat het seizoen eerder dan wel later van start kan gaan en eerder dan wel later kan eindigen. Van belang is of er broedgevallen aanwezig zijn.

Voor vleermuizen zijn drie functies van het leefgebied te onderscheiden die van groot belang zijn. Dit zijn verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebied. Foerageergebieden en vliegroutes zijn alleen beschermd als deze van essentieel belang zijn voor het functioneren van de verblijfplaats, zogenaamde essentiële foerageergebieden en essentiële vliegroutes. Deze drie onderdelen (verblijfplaatsen, essentiële vliegroutes en essentieel foerageergebied) worden hieronder nader beschouwd.

Verblijfplaatsen

Vleermuizen kunnen hun verblijfplaats in gebouwen of bomen (of beide) hebben. Gebouwbewonende vleermuizen verblijven met name in spouwmuren, onder dakbetimmering, achter boeiborden of op zolders. Boombewonende vleermuizen verblijven in gaten, holen of scheuren van voornamelijk grote bomen. In de directe omgeving van het plangebied zijn mogelijke verblijfplaatsen aanwezig voor vleermuizen in de vorm van de woningen aan de Tondensestraat en holtes in oude knotwilgen, maar deze gaan door de werkzaamheden niet verloren. Hierdoor is er geen sprake van een overtreding van de verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming.

Essentiële vliegroutes

Vliegroutes van vleermuizen betreffen (vaak) lijnvormige elementen in het landschap die als verbinding tussen verblijfplaatsen en foerageergebied fungeren. In het plangebied zijn deze aanwezig in de vorm van bomenrijen (o.a. knotwilgen), meidoornhagen en het broekbos in het oostelijke deel. Mogelijk worden enkele meidoornhagen verwijderd of verplaatst, echter blijven er genoeg lijnvormige elementen over in het plangebied om als alternatieve vliegroute te fungeren. Derhalve zijn effecten op essentiële vliegroutes uitgesloten. Wel is het van belang om bij de uitvoering van de werkzaamheden rekening te houden met de uitstraling van verlichting. Om effecten op vleermuizen te voorkomen dient enkel gewerkt te worden tussen een uur na zonsopkomst en een uur vóór zonsondergang in de periode maart t/m oktober. Zolang verlichting de potentiële vliegroutes niet beïnvloedt, is er geen sprake van een overtreding van verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming.

Essentieel foerageergebied

Foerageergebied van vleermuizen betreft locaties waar vleermuizen hun voedsel verzamelen. Dit kunnen uiteenlopende gebieden zijn. In het plangebied vormen het oostelijke broekbos en de meidoornhagen bij het grasland essentieel foerageergebied. Er wordt bij de huidige plannen enkel zonnepanelen op grasland geplaatst. Bij verwijdering van dit grasland blijft er voldoende beschut en geschikt foerageergebied over in de directe omgeving van het plangebied. Er is daardoor geen sprake van verlies van essentieel foerageergebied in het plangebied. Wel is het van belang om bij de uitvoering van de werkzaamheden rekening te houden met de uitstraling van verlichting. Om effecten te voorkomen op vleermuizen dient enkel gewerkt te worden tussen een uur na zonsopkomst en een uur vóór zonsondergang in de periode maart t/m oktober.

2.3.3 Zoogdieren – overige zoogdieren

In de onderstaande tabel zijn de waarnemingen van overige soorten zoogdieren in de directe omgeving van het plangebied weergegeven.

Tabel 2.4 Overzicht van waargenomen zoogdieren in de omgeving van het plangebied (met een straal van 2,5 km)(NDF, 2018-2023).

Soort	Beschermingsregime		Vrijgestelde zoogdieren
	HR (artikel 3.5)	Wnb 3.10	Wnb (artikel 3.10)
Bever	X		
Boommarter		X	
Bosmuis			X
Bunzing		X	
Damhert		X	
Das		X	
Dwergmuis			X

Soort	Beschermingsregime		Vrijgestelde zoogdieren
	HR (artikel 3.5)	Wnb 3.10	Wnb (artikel 3.10)
Dwergspitsmuis			X
Edelhert		X	
Eekhoorn		X	
Egel			X
Haas			X
Hermelijn		X	
Huisspitsmuis			X
Konijn			X
Otter	X		
Ree			X
Rosse woelmuis			X
Steenmarter		X	
Veldmuis			X
Vos			X
Wezel		X	

Uit de bureaustudie komt één soort voor die op voorhand kan worden uitgesloten op basis van de locatie van het plangebied. Het damhert komt eenmalig voor als waarneming in een Zutphens park en het betreft hier geen wild exemplaar. Deze soort komt normaal gesproken voor in bosrijk gebied waardoor aanwezige verblijfplaatsen worden uitgesloten.

Bever

De bever is beschermd volgens de Habitatrichtlijn. Er zijn geen burchten aangetroffen in de nattere delen van het plangebied en door de aanwezigheid van verstoring door spoorverkeer en de agrarische bestemming van de graslanden worden verblijfplaatsen van de bever niet waarschijnlijk geacht. Mochten verblijfplaatsen wel aanwezig zijn dan blijven deze behouden en treedt er door de werkzaamheden geen significante aanvullende verstoring op, gelet op de huidige verstoring. Het broekbos kan niet worden uitgesloten als essentieel leefgebied voor de bever. Dit blijft echter behouden, waardoor er geen overtredingen ontstaan van de verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming.

Edelhert

Uit de bureaustudie komen waarnemingen voor van het edelhert uit de omgeving van de Landgoederen Brummen. Mogelijk behoort het plangebied tot het leefgebied van het edelhert, maar door voorkomen van genoeg geschikt habitat in de buurt van het plangebied ontstaan er geen overtredingen van de verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming.

Marters en (kleine) marterachtigen

Alle marters en marterachtigen die in het gebied voor kunnen komen zijn beschermd volgens artikel 3.10 van de Wnb. Het terrein in het plangebied biedt potentiële verblijfplaatsen voor alle soorten die vallen onder deze groepen. De knotwilgen en houtstapels in het broekbos, de holen in de grond bij het broekbos en de bebouwing op het terrein bieden potentiële verblijfplaatsen voor zowel boom- als steenmarter. Het broekbos en de meidoornhagen bieden potentiële geleidingsstructuren voor hermelijn, wezel en bunzing. Verblijfplaatsen in deze structuren worden niet verwacht. Zolang het broekbos en de meidoornhagen niet worden aangetast in kwetsbare periodes, blijft het plangebied na de werkzaamheden nog steeds geschikt voor de marterachtigen en ontstaat er geen overtreding van de verbodsbepalingen uit de Wnb. Wanneer er wel aantasting plaatsvindt zijn maatregelen noodzakelijk om overtreding van de verbodsbepalingen te voorkomen. Deze zijn in onderstaande tabel uitgelicht.

Vervolgstappen

Werken buiten de kwetsbare periode indien er meidoornhagen worden verwijderd: Kleine marters zijn het meest kwetsbaar in de periode 15 maart tot 1 september, omdat de rustplaatsen, die gebruikt worden als voortplantingsplaats, gevoelig zijn voor verstoring. Bij mogelijke aanwezigheid van kleine marters mogen in deze periode geen versturende activiteiten worden uitgevoerd aan rustplaatsen en nabijgelegen leefgebied. Wanneer toch in de kwetsbare periode gewerkt moet worden, dan moet voorafgaand aan de kwetsbare periode de meidoornhaag ongeschikt gemaakt worden voor kleine marters.

Aan de oostkant over het spoortalud bevindt zich een dassenburcht. Deze ligt echter buiten het plangebied. Er zijn sporen in het plangebied gevonden van de das, maar geen verblijf- of rustplaatsen. Aanwezigheid hiervan op de plaatsen waar werkzaamheden plaatsvinden in het plangebied wordt op basis van het veldbezoek uitgesloten. Wel zijn er dassensporen gevonden die duiden op foerageeractiviteit op open plekken rondom het broekbos, langs de meidoornhagen en aan de randen van het grasland. De verwachting is dat er sprake is van essentieel foerageergebied binnen het plangebied. Dit dient bevestigd te worden middels nader onderzoek. Indien er sprake is van aantasting van essentieel foerageergebied, zijn vervolgstappen aan de orde, waaronder een ontheffing en compensatie van essentieel leefgebied. Nader onderzoek naar essentieel leefgebied van de das kan, conform het Kennisdocument van de Das (BIJ12, 2017a) jaarrond plaatsvinden. Daarom is het nodig om het plangebied meerdere malen te bezoeken voor het plaatsen / controleren van wildcamera's en om te zoeken naar mestsporen en mogelijke verblijfplaatsen.

Vervolgstappen

Er dient nader onderzoek naar de das plaats te vinden om eventueel essentieel leefgebied in kaart te brengen. Indien hieruit blijkt dat sprake is van essentieel leefgebied, is een ontheffing noodzakelijk.

De otter is de enige marterachtige die volgens de Habitatrictlijn is beschermd. Verblijfplaatsen of essentieel leefgebied zijn niet uit te sluiten voor de otter door de aanwezigheid van het broekbos en de Voorstondense Beek. Hier geldt wederom dat dit behouden blijft. Daarnaast is verstoring door de werkzaamheden onwaarschijnlijk, door de mate van verstoring in de huidige situatie dat wordt veroorzaakt door het treinverkeer en de agrarische bestemming van omliggende graslanden. Effecten worden daardoor uitgesloten en zodoende ontstaan er geen overtredingen van verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming.

Vrijgestelde soorten zoogdieren in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen

Er is binnen het plangebied biotoop aanwezig voor de algemeen voorkomende (vrijgestelde) soorten als dwergspitsmuis, konijn, rosse woelmuis, veldmuis, bosmuis, dwergmuis, egel, haas, huisspitsmuis, ree en vos. Door de voorgenomen werkzaamheden kunnen negatieve effecten op deze soorten optreden. Binnen de provincie Gelderland geldt een vrijstelling voor deze algemene soorten bij ruimtelijke ontwikkelingen. Wel is voor deze soorten de zorgplicht van toepassing. Dit houdt in de negatieve effecten zo veel als mogelijk dienen te worden voorkomen dan wel beperkt. In paragraaf 2.3.10 wordt nader ingegaan op maatregelen die in het kader van de zorgplicht genomen kunnen worden.

2.3.4 Amfibieën

In de onderstaande tabel zijn de waarnemingen van amfibieën in de directe omgeving van het plangebied weergegeven.

Tabel 2.5 Overzicht van waargenomen amfibieën in de omgeving van het plangebied (met een straal van 2,5 km)(NDF, 2018-2023).

Soort	Beschermingsregime		Vrijgestelde zoogdieren
	HR (artikel 3.5)	Wnb 3.10	Wnb (artikel 3.10)
Bruine kikker			X
Gewone pad			X
Kleine watersalamander			X
Kamsalamander	X		
Knoflookpad	X		
Poelkikker	X		

Alle watergangen in het gebied blijven behouden of worden uitgebreid. Eén mogelijke maatregel die plaatsvindt is de verbreding van de Voorstondense Beek. De kamsalamander, knoflookpad en poelkikker zijn uitgesloten omdat het aanwezige stilstaande water volledig beschaduwd is. Daarnaast is de stroming in de beek te snel om geschikt habitat voor deze soorten te bieden.

Mogelijk komen de kamsalamander, knoflookpad en poelkikker wel in de buurt van het plangebied voor in (deels) onbeschaduwde wateren of landbiotop. De graslanden in de buurt van de dichtstbijzijnde watergangen waar de werkzaamheden plaatsvinden zijn door het huidige agrarische gebruik ongeschikt als landbiotop. Effecten door de aanleg van het zonnepark worden hierdoor uitgesloten. De meidoornhagen in het gebied zijn wel geschikt als landbiotop. Deze blijven in alle scenario's grotendeels behouden en/of worden uitgebreid. Wanneer de meidoornhaag in het noordoosten wordt verwijderd ten behoeve van het doortrekken van het broekbos of de aanleg van een griend dienen er maatregelen te worden genomen om effecten te voorkomen. Door amfibieënschermen te plaatsen tijdens de voortplantingsperiode (juli – oktober), voordat ze het plangebied mogelijk betrekken als winterverblijfplaats, kunnen effecten worden uitgesloten.

Vervolgstappen

Indien meidoornhagen (deels) worden verwijderd: Plaatsing amfibieënschermen rondom meidoornhagen tijdens de voortplantingsperiode (juli – oktober), voordat het plangebied mogelijk betrokken wordt als winterverblijfplaats.

Vrijgestelde amfibieën in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen

Er is binnen het plangebied biotop aanwezig voor de algemeen voorkomende (vrijgestelde) soorten als bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander in het broekbos en de meidoornhagen. Door de voorgenoemde werkzaamheden kunnen negatieve effecten op deze soorten optreden. Binnen de provincie Gelderland geldt een vrijstelling voor deze algemene soorten bij ruimtelijke ontwikkelingen. Wel is voor deze soorten de zorgplicht van toepassing. Dit houdt in de negatieve effecten zo veel als mogelijk dienen te worden voorkomen dan wel beperkt. In paragraaf 2.3.10 wordt nader ingegaan op maatregelen die in het kader van de zorgplicht genomen kunnen worden.

2.3.5 Reptielen

In de onderstaande tabel zijn de waarnemingen van reptielen in de directe omgeving van het plangebied weergegeven.

Tabel 2.6 Overzicht van waargenomen reptielen in de omgeving van het plangebied (met een straal van 2,5 km)(NDF, 2018-2023).

Soort	Beschermingsregime	
	HR (artikel 3.5)	Wnb 3.10
Hazelworm		X
Levendbarende hagedis		X
Ringslang		X

Het broekbos en de takkenhopen en struwelen met open plekken aan de oostkant bij het broekbos bieden potentiële verblijfplaatsen voor levendbarende hagedis, ringslang en hazelworm. Het habitat is niet optimaal voor deze soorten door de barrières in de vorm van het spoortalud, wegen (het Tondense Enkpad in het noorden) en omgeving met intensieve landbouw, maar aanwezigheid kan niet worden uitgesloten. De potentiële verblijfplaatsen en het leefgebied blijven echter behouden waardoor er geen overtredingen ontstaan op de verbodsbepalingen van de Wnb.

2.3.6 Vissen

Uit de bureaustudie komen geen beschermde vissen naar voren. Op basis van het terreinbezoek worden deze niet verwacht in het gebied. De Voorstondense Beek is ongeschikt door periodieke droogval. Hierdoor worden effecten bij aanpassingen aan de beek uitgesloten.

2.3.7 Insecten

In de onderstaande tabel zijn de waarnemingen van insecten in de directe omgeving van het plangebied weergegeven.

Tabel 2.7 Overzicht van waargenomen insecten in de omgeving van het plangebied (met een straal van 2,5 km) (NDFF, 2018-2023).

Soort	Beschermingsregime	
	HR (artikel 3.5)	Wnb 3.10
Grote vos		X
Grote weerschijnvlinder		X
Kleine ijsvogelvlinder		X
Rivierrombout	X	
Gevlekte witsnuitlibel	X	
Teunisbloempijlstaart	X	

De rivierrombout wordt door het ontbreken van rivieren of grote beken met afzettingen van zand of slib uitgesloten. De gevlekte witsnuitlibel is een soort van laagveenmoerassen, vennen en duinplassen. Door het ontbreken van habitat wordt deze soort uitgesloten. De teunisbloempijlstaart heeft als waardplant de teunisbloem. De omgeving van het spoortalud is een kansrijke plek voor de vestiging van de teunisbloem. Hier vinden echter geen werkzaamheden plaats en het is daarnaast voor het grootste gedeelte afgeschermd van het plangebied door de aanwezigheid van het broekbos waardoor effecten worden uitgesloten.

Habitat en waardplanten voor de grote vos (populier en wilg) die aanwezig zijn, blijven behouden. De waardplanten van de grote weerschijnvlinder, boswilg en grauwe wilg, zijn niet aangetroffen in de buurt van het plangebied en aanwezigheid van de soort wordt hierdoor uitgesloten. Dit geldt ook voor de kleine ijsvogelvlinder waarvan de waardplanten kamperfoelie en sneeuwbes zijn.

Op basis van het terreinbezoek worden overige beschermde insecten niet verwacht door het ontbreken van geschikt biotoop op de plaatsen waar werkzaamheden plaatsvinden.

2.3.8 Kreeftachtigen en weekdieren

Uit de bureaustudie komen geen beschermde kreeftachtigen en weekdieren naar voren. Op basis van het terreinbezoek worden deze niet verwacht op de plekken in het plangebied waar werkzaamheden plaatsvinden en derhalve kunnen effecten op beschermde kreeftachtigen en weekdieren worden uitgesloten.

2.3.9 Zaadplanten, varens en bladmossen

In de onderstaande tabel zijn de waarnemingen van zaadplanten, varens en bladmossen in de directe omgeving van het plangebied weergegeven.

Tabel 2.8 Overzicht van waargenomen zaadplanten, varens en bladmossen in de omgeving van het plangebied (met een straal van 2,5 km)(NDFP, 2018-2023).

Soort	Beschermingsregime	
	HR (artikel 3.5)	Wnb 3.10
Dreps		X

Dreps

De plaatsen waar werkzaamheden plaatsvinden bestaan uit dichtbegroeid (bemest) grasland en braakliggend, (maar geïsoleerd) voormalig bemest grasland. Op basis hiervan wordt dreps in het plangebied waar effecten kunnen ontstaan uitgesloten.

Op basis van het terreinbezoek worden overige beschermde zaadplanten, varens en bladmossen niet verwacht door het ontbreken van geschikt biotoop op de plaatsen waar werkzaamheden plaatsvinden.

2.3.10 Zorgplicht

In het plangebied kunnen veel vrijgestelde soorten voorkomen (o.a. dwergspitsmuis, konijn, rosse woelmuis, veldmuis, bosmuis, dwergmuis, egel, haas, huisspitsmuis, ree, vos, bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander). Deze soorten zijn vrijgesteld van de ontheffingsplicht voor de Wnb in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen. Wel geldt voor deze soorten, net als alle overige in het wild levende dieren en planten, de zorgplicht (zie bijlage 1). Dit houdt in dat tijdens de werkzaamheden zo veel mogelijk negatieve effecten op aanwezige natuurwaarden dienen te worden voorkomen dan wel te worden beperkt.

De initiatiefnemer/uitvoerder is verantwoordelijk voor een adequate naleving van de algemene zorgplicht tijdens de uitvoering van de werkzaamheden. Door het uitvoeren van een aantal zorgplicht gerelateerde maatregelen, wordt voldaan aan de zorgplicht en kan de gunstige staat van instandhouding van de betreffende soorten worden gegarandeerd. Maatregelen waaraan gedacht kan worden bij de invulling van de zorgplicht bij voorliggend planvoornemen zijn weergegeven in tabel 2.9.

Tabel 2.9. Voorbeelden van zorgplicht gerelateerde maatregelen voor soorten.

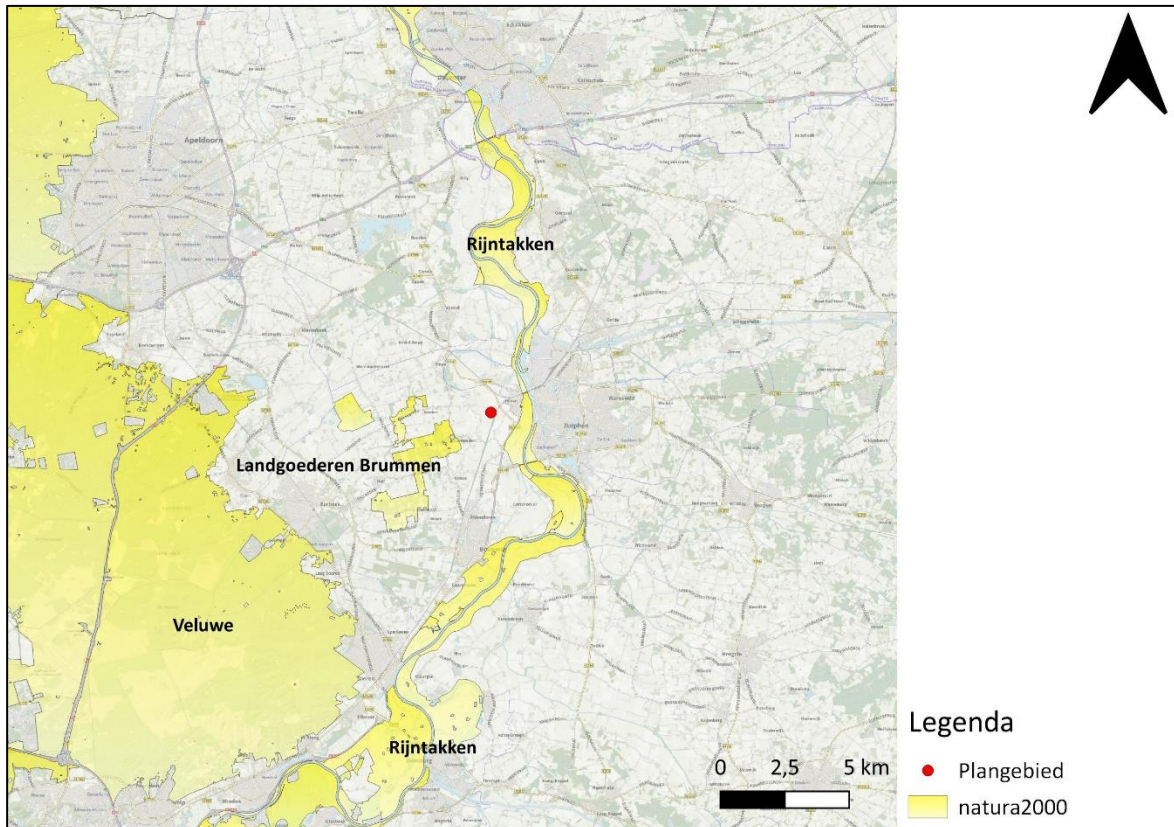
Soort(groep)	Maatregel
Vissen (alle soorten)	Wanneer er aanpassingen plaatsvinden aan de Voorstondense Beek kan dit het best in de periode worden gedaan wanneer deze droogstaat.
Grondgebonden zoogdieren (alle soorten)	Voorafgaand aan de werkzaamheden de vegetatie in het plangebied kort maaien. Bij het graven van sleuven ten behoeve van bekabeling, moet voorkomen worden dat dieren tijdens migratie in de sleuf kunnen vallen en er niet meer uit kunnen komen. Dit is bijvoorbeeld mogelijk door het plaatsen van rasters of geleidingsschermen.
Amfibieën en vissen	Werken in de richting van een vluchtmogelijkheid en afvangen van dieren. Plaatsen van amfibieschermen tijdens de uitvoering van de graafwerkzaamheden of het verwijderen van de meidoornhaag ter voorkoming van het betreden van het werkgebied door beschermde amfibieën.
Zoogdieren	Werken in de richting van een vluchtmogelijkheid.

2.4 Natura 2000

Het plangebied ligt niet in een Natura 2000-gebied. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied is de Rijntakken en ligt op circa 900 meter afstand ten oosten van het plangebied (zie figuur 2.4). Een deel van het gebied is

aangewezen op basis van de Habitatrictlijn, en een deel op basis van de Vogelrichtlijn. Een ander Natura 2000-gebied op korte afstand is Landgoederen Brummen en ligt op circa 1300 meter afstand ten westen van het plangebied. Dit gebied is aangewezen op basis van de Habitatrictlijn.

Binnen een straal van 15 km ligt nog één ander Natura 2000-gebied. Het betreft de Veluwe welke is aangewezen op basis van zowel de Habitatrictlijn als de Vogelrichtlijn (zie figuur 2.4).

Figuur 2.4. Ligging Natura 2000-gebieden in de omgeving van het plangebied Bron: PDOK, versie 2022.

Bij voorliggend planvoornemen is er enkel sprake van een realisatiefase. Er is daardoor hoogstens sprake van tijdelijke effecten. De Natura 2000-gebieden liggen buiten het invloedsgebied van alle storingsfactoren, zoals bijvoorbeeld verdroging of geluid- en lichtverstoring, met uitzondering van verzuring en vermesting. Gezien de afstand tot stikstofgevoelige habitattypen in de Natura 2000-gebieden en de voorgenomen werkzaamheden zijn effecten als gevolg van vermesting en verzuring door stikstofdepositie tijdens de realisatiefase niet op voorhand uit te sluiten.

De enige manier om inzicht te krijgen in de aard en omvang van het effect van stikstofdepositie als gevolg van de werkzaamheden, is het uitvoeren van een stikstofberekening met behulp van AERIUS Calculator. Geadviseerd wordt dan ook om een dergelijke berekening uit te voeren.

Indien uit de AERIUS-berekening volgt dat er als gevolg van het voornemen een verhoogde stikstofdepositie plaats vindt op stikstofgevoelige habitattypen in Natura 2000-gebieden, dient dit ecologisch te worden beschouwd door middel van een ecologische Voortoets Stikstof.

Vervolgstappen

Er dient een AERIUS-berekening voor de aanlegfase te worden opgesteld.
Indien sprake is van een toename in stikstofdepositie, dient een ecologische Voorstoets Stikstof te worden opgesteld.

2.5 GNN

In het plangebied is geen Gelders Natuur Netwerk-gebied aanwezig. Het dichtstbijzijnde GNN-gebied grenst aan het plangebied. Het betreft de Voorstondense Beek, welke aan de overkant van het Tondense Enkpad stroomt. Aangezien er geen sprake is van externe werking in de provincie Gelderland zijn vervolgstappen niet aan de orde. Figuur 2.5 toont de dichtstbijzijnde GNN-gebieden.

Figuur 2.5. Globale ligging van het plangebied ten opzichte van het NNN. Bron: omgevingsverordening Gelderland 2023.

2.6 Overig provinciaal beleid

Het plangebied ligt niet binnen de begrenzing van groene ontwikkelingszones en natte landnatuur van de provincie Gelderland. Toetsing hieraan is daarom niet relevant voor voorliggend planvoornemen.

2.7 Beschermde houtopstanden Wnb

Als gevolg van het planvoornemen worden er geen bomen gekapt. Binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden zijn echter wel beschermde houtopstanden aanwezig. Het oostelijk broekbos, afgebeeld in figuur 2.6, valt hieronder. De werkzaamheden worden echter buiten de invloedssfeer van het broekbos uitgevoerd en effecten op de beschermde houtopstanden worden hierdoor uitgesloten.

Figuur 2.6. Ligging beschermde houtopstanden in het plangebied Bron: PDOK, versie 2022.

3. Conclusie & advies

In dit hoofdstuk is per onderdeel de conclusie en het advies gegeven dat voortkomt uit de uitgevoerde natuurtoets.

3.1 Soortbescherming

Binnen het plangebied is geschikt biotoop aangetroffen voor beschermde soorten (Wnb) waarvoor geen algemene vrijstelling geldt. Het gaat om soorten uit de volgende soortgroepen: Vogels met een jaarrond beschermd nest, algemene broedvogels, vleermuizen en grondgebonden zoogdieren. In tabel 3.1 zijn de conclusies ten aanzien van deze beschermde soorten opgenomen. De onderbouwing van de conclusies is beschreven in paragraaf 2.3 van voorliggende natuurtoets. Voor de overige soort(groep)en is beoordeeld dat vervolgstappen niet aan de orde zijn. Voor deze soorten en vrijgestelde soorten geldt wel de zorgplicht.

Tabel 3.1 Overzicht conclusies en vervolgstappen soortbescherming.

Soort(groep)	Essentieel leefgebied in (directe omgeving van) plangebied?	Nader onderzoek nodig?	Maatregelen?	Ontheffing Wnb aan de orde?
Vogels met een jaarrond beschermd nest (steenuil, buizerd en grote gele kwikstaart)	Ja, mogelijk nestgelegenheid en essentieel leefgebied voor steenuil, buizerd en grote gele kwikstaart.	Ja, zie tabel 3.2	Ja, zie tabel 3.3	Nog onduidelijk
Vogels (algemene broedvogels)	Ja, nestgelegenheid in meidoornhagen en broekbos.	N.v.t.	Ja, zie tabel 3.3	Nee
Zoogdieren (diverse soorten vleermuizen) - verblijfplaatsen	Holtes in bomen geschikt als verblijfplaats voor boombewonende vleermuizen.	Nee	Ja, zie tabel 3.3	Nee, mits de maatregelen uit tabel 3.3 worden opgevolgd.
Zoogdieren (diverse soorten vleermuizen) – essentiële vliegroutes	Bomenrijen, broekbos en meidoornhagen.	Nee	Ja, zie tabel 3.3	Nee, mits de maatregelen uit tabel 3.3 worden opgevolgd.
Zoogdieren (diverse soorten vleermuizen) – essentieel foerageergebied	Broekbos en meidoornhagen.	Nee	Ja, zie tabel 3.3	Nee, mits de maatregelen uit tabel 3.3 worden opgevolgd.
Zoogdieren (kleine marterachtigen)	Mogelijk verblijfplaatsen of essentieel leefgebied in meidoornhagen.	Nee	Ja, zie tabel 3.3	Nee, mits de maatregelen uit tabel 3.3 worden opgevolgd.
Zoogdieren (das)	Essentieel foerageergebied in plangebied	Ja, zie tabel 3.2	Ja, zie tabel 3.3	Nog onduidelijk
Amfibieën	Mogelijk essentieel leefgebied in plangebied	Nee	Ja, zie tabel 3.3	Nee, mits de maatregelen uit tabel 3.3 worden opgevolgd.

Vrijgestelde soorten	Zie tabel 3.4

In tabel 3.1 is aangegeven dat er nader onderzoek nodig is naar de steenuil en mogelijk grote gele kwikstaart. De beschrijving van dit nader onderzoek wordt in tabel 3.2 uiteengezet.

Tabel 3.2. Beschrijving nader onderzoek.

Soort	Onderzoeksmethode
Steenuil	Om de aan- of afwezigheid van de steenuil aan te kunnen tonen is nader onderzoek noodzakelijk. Dit nader onderzoek bestaat uit drie gerichte veldbezoeken in de periode 1 februari tot en met 30 april
Grote gele kwikstaart	Indien er aanpassing plaatsvindt aan de Voorstondense Beek, en er potentieel leefgebied van de grote gele kwikstaart verloren gaat: Om de aan- of afwezigheid van de grote gele kwikstaart aan te kunnen tonen is nader onderzoek noodzakelijk in het geval dat er werkzaamheden plaatsvinden binnen de grenzen van geschikt broedbiotoop. Dit nader onderzoek bestaat uit drie gerichte veldbezoeken in de periode 10 april tot en met 20 juni.

In tabel 3.1 is aangegeven dat een overtreding van de Wnb voor een aantal soorten op voorhand kan worden voorkomen door het treffen van maatregelen. Deze maatregelen zijn in tabel 3.3 uiteengezet. Door het nemen van deze maatregelen worden negatieve effecten voorkomen en zijn geen vervolgstappen noodzakelijk.

Tabel 3.3 Beschrijving maatregelen om overtreding van de Wnb te voorkomen.

Soort(groep)	Maatregelen
Vogels met een jaarrond beschermd nest (steenuil, buizerd, grote gele kwikstaart)	Buizerd en grote gele kwikstaart: tijdens het broedseizoen, werken buiten de 75 meter zone van potentieel jaarrond beschermde nesten of broedbiotoop. Wanneer dit niet mogelijk is: nestcontrole door ecooloog voorafgaand aan de werkzaamheden. Steenuil: maatregelen afhankelijk van uitkomsten nader onderzoek.
Algemene broedvogels	Werken buiten het broedseizoen.
Vleermuizen (verblijfplaatsen)	Geen verlichting schijnen op de bomenrijen, de bebouwing en het broekbos in de periode maart tot en met oktober.
Vleermuizen (essentiële vliegroutes)	Geen verlichting schijnen of uitstralen op de bomenrijen, meidoornhagen en het broekbos in de periode maart tot en met oktober.
Vleermuizen (essentieel foerageergebied)	Geen verlichting schijnen op de meidoornhagen en het broekbos in de periode maart tot en met oktober.
Zoogdieren (kleine marterachtigen)	Werken buiten meest kwetsbare periode (15 maart tot 1 september). Wanneer dit niet mogelijk is: meidoornhaag ongeschikt maken voorafgaand aan kwetsbare periode.
Zoogdieren (das)	Maatregelen afhankelijk van uitkomsten nader onderzoek.
Amfibieën	Plaatsing amfibieënschermen rondom meidoornhagen tijdens de voortplantingsperiode (juli – oktober), voordat het plangebied mogelijk betrokken wordt als winterverblijfplaats.

3.1.1 Zorgplicht

Uit paragraaf 2.3.10 blijkt dat er in het plangebied soort(groep)en aanwezig (kunnen) zijn waarmee rekening dient te worden gehouden in het kader van de zorgplicht voor soorten. Maatregelen waaraan gedacht kan worden bij de invulling van de zorgplicht bij voorliggend planvoornemen zijn weergegeven in tabel 3.4.

Tabel 3.4. Voorbeelden van zorgplicht gerelateerde maatregelen voor soorten.

Soort(groep)	Maatregel
Vissen (alle soorten)	Wanneer er aanpassingen plaatsvinden bij de Voorstondense Beek kan dit het best in de periode worden gedaan wanneer deze droogstaat.
Grondgebonden zoogdieren (alle soorten)	Voorafgaand aan de werkzaamheden de vegetatie in het plangebied kort maaien. Bij het graven van sleuven ten behoeve van bekabeling, moet voorkomen worden dat dieren tijdens migratie in de sleuf kunnen vallen en er niet meer uit kunnen komen. Dit is bijvoorbeeld mogelijk door het plaatsen van rasters of geleidingsschermen.
Amfibieën en vissen	Werken in de richting van een vluchtmogelijkheid en afvangen van dieren Plaatsen van amfibieschermen tijdens de uitvoering van de graafwerkzaamheden of het verwijderen van de meidoornhaag ter voorkoming van het betreden van het werkgebied door beschermde amfibieën.
Zoogdieren	Werken in de richting van een vluchtmogelijkheid.
Soort(groep)	Maatregel
Grondgebonden zoogdieren (alle soorten)	Voorafgaand aan de werkzaamheden de vegetatie in het plangebied kort maaien.
Amfibieën en vissen	Werken in de richting van een vluchtmogelijkheid en afvangen van dieren
Zoogdieren	Werken in de richting van een vluchtmogelijkheid.

3.2 Gebiedsbescherming

3.2.1 Natura 2000

In tabel 3.5 zijn de conclusies ten aanzien van beschermde Natura 2000-gebieden opgenomen. De onderbouwing van de conclusie is beschreven in paragraaf 2.4 van voorliggende natuurtoets.

Tabel 3.5 Conclusies Natura 2000-gebieden.

	Natura 2000
Zijn er Natura 2000-gebieden aanwezig waarop effecten kunnen optreden?	Ja. Rijntakken, landgoederen Brummen en de Veluwe
Treden er negatieve effecten op of zijn deze te verwachten?	Ja, er kan sprake zijn van verzuring en vermessing door stikstofdepositie.
Zijn er vervolgstappen aan de orde?	Ja, er dient een AERIUS-berekening te worden uitgevoerd.
Wnb-vergunning of akkoord van de provincie noodzakelijk?	Nog onbekend

3.2.2 NNN

In tabel 3.6 zijn de conclusies ten aanzien van beschermde NNN-gebieden opgenomen. De onderbouwing van de conclusie is beschreven in paragraaf 2.5 van voorliggende natuurtoets.

Tabel 3.6 Conclusies NNN-gebieden.

	NNN
Op welke afstand van het plangebied ligt het dichtstbijzijnde NNN-gebied?	Direct buiten het plangebied (ca. 10 meter).
Is er sprake van toetsing van externe werking in de betreffende provincie?	Nee
Is er sprake van aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden of is dit te verwachten?	Niet bepaald, aangezien de Gelderland geen externe werking kent.
Zijn er vervolgstappen aan de orde?	Nee
Afstemming met het bevoegd gezag aan de orde?	Nee

3.2.3 Overig provinciaal beleid

Het plangebied ligt niet binnen de begrenzing van groene ontwikkelingszones en natte landnatuur van de provincie Gelderland. Er zijn geen vervolgstappen aan de orde.

3.3 Beschermd houtopstanden Wnb

Er is bij voorliggend planvoornemen geen sprake van aantasting van onder de Wnb beschermde houtopstanden. Er zijn voor wat de Wnb betreft geen vervolgstappen aan de orde.

Literatuurlijst

BIJ12, 2017a. Kennisdocument buizerd (*Buteo buteo*). Versie 1.0, juli 2017.

BIJ12, 2017b. Kennisdocument das (*Meles meles*). Versie 1.0, juli 2017.

BIJ12, 2017c. Kennisdocument gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*). Versie 1.0, juli 2017.

BIJ12, 2017d. Kennisdocument gierzwaluw (*Apus apus*). Versie 1.0, juli 2017.

BIJ12, 2022. Kennisdocument huismus (*Passer domesticus*). Versie 2.0, juni 2022.

BIJ12, 2017f. Kennisdocument kerkuil (*Tyto alba*). Versie 1.0, juli 2017.

BIJ12, 2017g. Kennisdocument poelkikker (*Rana lessonae*). Versie 1.0, juli 2017.

BIJ12, 2017i. Kennisdocument steenuil (*Athene Noctua*). Versie 1.0, juli 2017.

Netwerk Groene Bureaus, 2017. Soortinventarisatieprotocollen in het kader van de Wet natuurbescherming (versie juli 2017).

Spitzen-van der Sluijs, A. & Creemers, R.C.M., z.d. Atlastekst hazelworm.

Overig

NDFP

AERIUS-calculator, versie 2022.

www.ravon.nl

www.verspreidingsatlas.nl

www.vlinderstichting.nl

www.zoogdiervereniging.nl

Bijlage 1 Wettelijk kader

Bijlage 1 Wettelijk kader

In deze bijlage staat een beschrijving van de relevante wet- en regelgeving en het beleidskader.

Het betreft de Wet natuurbescherming (Wnb). Naast bescherming vanuit de Wnb, zijn er ook gebieden die planologisch beschermd zijn. Het betreft het 'Natuurnetwerk Nederland' (hierna NNN). De bescherming van het NNN verloopt via het ruimtelijke ordeningsrecht (Barro, bestemmingsplannen).

Wnb - Algemeen

De Wnb is op 1 januari 2017 in werking getreden. De Wnb beschermt:

- De Natura 2000-gebieden die aangewezen zijn in het kader van het Europees natuurbeleid (gebiedsbescherming)
- De planten- en diersoorten (onderdeel soortbescherming)
- Bos en houtopstanden (onderdeel houtopstanden).

Veel verantwoordelijkheden en bevoegdheden liggen bij de provincies. Er zijn hierop wel uitzonderingen waarvoor het ministerie van LNV bevoegd gezag is. Dit betreft onder andere de aanleg en uitbreiding van hoofdwegen, landelijke spoorwegen, hoofdvaarwegen, primaire waterkeringen, militaire terreinen en oefengebieden, militaire luchthavens, Schiphol en overige burgerluchthavens, het landelijke gastransportnet, hoogspanningsverbindingen van tenminste 220 kV, activiteiten van buitenlandse mogendheden en activiteiten namens een lid van het Koninklijk Huis. LNV is ook bevoegd gezag voor ruimtelijke ingrepen in de Exclusieve Economische Zone (EEZ) en voor Windenergie op zee (kavelbesluiten).

Gemeenten hebben een loketfunctie. Het is mogelijk om een natuurvergunning 'aan te haken' bij de omgevingsvergunning, maar dit hoeft niet. De Wnb richt zicht op bescherming van gebieden, soorten en houtopstanden.

Wnb - Soortbescherming

In de Wnb is soortbescherming opgedeeld in drie categorieën. Voor elke categorie gelden verschillende verbodsbepalingen die zijn vermeld in artikel 3.1, 3.5 en 3.10 van de Wnb. Het gaat om de volgende drie categorieën:

- 1) soorten van de Vogelrichtlijn (artikel 3.1 e.v. Wnb);
- 2) soorten van de Habitatrichtlijn, Verdrag van Bern en Verdrag van Bonn (artikel 3.5 e.v. Wnb);
- 3) 'andere soorten'(onderdeel A 'fauna' en onderdeel B 'flora') (artikel 3.10 e.v. Wnb).

Soorten van de Vogelrichtlijn (artikel 3.1 e.v. Wnb)

Het beschermingsregime voor soorten van de Vogelrichtlijn is vastgelegd in artikel 3.1 e.v.

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5. Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Het is mogelijk om ontheffing aan te vragen voor de overtreding van de verbodsbepalingen. De ontheffing kan worden verleend indien voldaan wordt aan de volgende criteria:

- Er is geen andere bevredigende oplossing (alternatievenafweging);
- Aanwezigheid geldig wettelijk belang conform Vogelrichtlijn. Een geldig wettelijk belang voor deze categorie soorten is o.a. belang 1: 'in het belang van de volksgezondheid of openbare veiligheid' (dit is dus strenger dan voor soorten van de Habitatrichtlijn en de andere soorten);
- Er is geen verslechtering van de staat van instandhouding van de desbetreffende soort.

Soorten van de Habitatrichtlijn, Verdrag van Bern en/of Bonn (artikel 3.5 e.v. Wnb)

Deze categorie bestaat uit Europees beschermde soorten. De verbodsbepalingen zijn vastgelegd in artikel 3.5 e.v.:

1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Onder de Wnb is het mogelijk om voor streng beschermde soorten zoals opgenomen in artikel 3.5 bij ruimtelijke ontwikkelingen te werken volgens een door de Minister goedgekeurde gedragscode. Hierbij geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen uit artikel 3.5.

Naast het werken volgens een goedgekeurde gedragscode kan voor soorten zoals opgenomen in artikel 3.5 van de Wnb bij overtreding van de verbodsbepalingen een ontheffing worden aangevraagd. De ontheffing kan worden verleend indien voldaan wordt aan de volgende criteria:

- Er is geen andere bevredigende oplossing (alternatievenafweging);
- Aanwezigheid geldig wettelijk belang conform Habitatrichtlijn. Een geldig wettelijk belang voor deze categorie soorten is o.a. belang 3: 'in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten';
- Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Andere soorten (artikel 3.10 e.v. Wnb)

De categorie 'andere soorten' bestaat uit soorten zoals opgenomen in bijlage A en B van de wettekst. Dit zijn nationaal beschermde soorten. De verbodsbepalingen zijn vastgelegd in artikel 3.10 e.v..

Het is verboden:

- a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
- b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
- c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Voor deze soorten geldt een vrijstelling wanneer aantoonbaar gewerkt wordt volgens een door de Minister van LNV goedgekeurde gedragscode.

Daarnaast geldt ook vrijstelling bij ruimtelijke projecten voor soorten die staan op besluit vrijgestelde soorten. Het hangt per provincie af welke soort is vrijgesteld van de verbodsbepalingen in artikel 3.10, ook de grond waarvoor een vrijstelling geldt kan ook variëren tussen provincies. Wel dient rekening te worden gehouden met de zorgplicht (artikel 1.11 Wnb). Deze zorgplicht is verder in deze bijlage nog toegelicht.

Indien de 'andere soorten' niet zijn vrijgesteld en daarmee het voornemen de gestelde verboden in artikel 3.10 overtreedt, dient een ontheffing aangevraagd te worden bij de provincie waarin het voornemen plaatsvindt.

Naast het werken volgens een goedgekeurde gedragscode kan voor soorten uit de categorie 'andere soorten' van de Wnb bij overtreding van de verbodsbepalingen een ontheffing worden aangevraagd. De ontheffing kan worden verleend indien voldaan wordt aan de volgende criteria:

- Er is geen andere bevredigende oplossing (alternatievenafweging);
- Aanwezigheid geldig wettelijk belang. Een geldig wettelijk belang voor deze categorie soorten is o.a. belang h 'in het algemeen belang';
- Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Samenvatting gronden waarop een ontheffing verleend mag worden per categorie beschermde soorten (artikel 3.1, 3.5 en 3.10).			
Ontheffingsgronden	Artikel 3.1	Artikel 3.5	Artikel 3.10
	Soorten van de Vogelrichtlijn	Soorten van de Habitatrichtlijn, Bonn & Bern	Andere soorten
1	Er bestaat geen andere bevredigende oplossing	Ja	Ja
2	Leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding	Ja	Ja
3	volksgezondheid en openbare veiligheid	Ja	Ja
	veiligheid van luchtverkeer	Ja	Nee
	ter voorkoming van schade aan gewassen, vee, bossen, visserij	Ja	Ja
	ter bescherming van Flora en Fauna	Ja	Ja
	voor onderzoek, onderwijs, uitzetten en herinvoeren van soorten / teelt	Ja	Ja
	dwingende reden van groot openbaar belang, met inbegrip van sociale of economische aard en met inbegrip van voor milieuwezenlijke gunstige effecten	Nee	Ja
	ruimtelijke inrichting of ontwikkeling	Nee	Nee
schade en overlast, ter beperking omvang populatie, ter bestrijding van lijden en ziekte, bestendig beheer en onderhoud (ook natuurbeheer), algemeen belang, bestendig gebruik	Nee	Nee	Ja

Zorgplicht

Er dient te allen tijde rekening te worden gehouden met de zorgplicht zoals vastgelegd in artikel 1.11 van de Wnb. Deze zorgplicht houdt o.a. in dat als een activiteit wordt ondernomen waarvan kan worden vermoed dat deze nadelig kan zijn voor in het wild levende dieren en planten, deze activiteit niet plaats mag vinden. Ook moeten alle maatregelen worden genomen om nadelige gevolgen te voorkomen, te beperken of ongedaan te maken. Deze zorgplicht heeft betrekking op de gebieds- en op de soortbescherming. In het tekstkader hieronder staat het wetsartikel uitgeschreven.

Artikel 1.11   1. Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving. 2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in elk geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten: a) dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel b) indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevergd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of c) voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt. 1. Het eerste lid is niet van toepassing op handelen of nalaten in overeenstemming met het bij of krachtens deze wet of de Visserijwet 1963 bepaalde.

Er dient bijvoorbeeld zo gewerkt te worden dat dieren kunnen ontsnappen en het kan nodig zijn om soorten te verplaatsen (bijvoorbeeld planten en amfibieën). Deze algemene zorgplicht geldt voor elke soort en elk individu in Nederland.

Wnb - Gebiedsbescherming

De gebiedsbescherming is vastgelegd in artikel 2.1 tot en met 2.11 van de Wnb. Hierin wordt de aanwijzing en bescherming van Natura 2000-gebieden geregeld. Hiermee zijn de verplichtingen uit de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn, voor zover die betrekking hebben op gebiedsbescherming, geïmplementeerd in het Nederlands recht. De begrenzing van de Natura 2000-gebieden en de instandhoudingdoelstellingen voor die gebieden zijn vastgelegd in de aanwijzingsbesluiten voor de betreffende gebieden. De instandhoudingdoelstellingen beschrijven voor de voor het gebied aangewezen habitattypen en soorten of een bepaalde ontwikkeling ervan gewenst is of dat het behoud ervan op het aanwezige niveau moet worden nagestreefd. Voor activiteiten of projecten die schadelijk kunnen zijn voor de beschermde natuur geldt een vergunningplicht. Deze vergunningen worden verleend door de provincies of door de Minister van LNV.

Voortoets en Passende beoordeling

De Wnb regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden, ten aanzien van plannen en projecten en die mogelijke effecten hebben op de natuurlijke kenmerken van de gebieden, gelet op de instandhoudingsdoelen die in de Natura 2000-gebieden van kracht zijn. De Wnb maakt daarbij onderscheid in enerzijds plannen (plantoets) en anderzijds projecten (projecttoets).

Bij plannen en projecten in, of in de nabijheid (externe werking) van, een Natura 2000-gebied dienen de initiatiefnemers in een oriënterende fase (voortoets) te onderzoeken of het plan een significant negatief effect op de instandhoudingdoelstellingen van het betreffende Natura 2000-gebied kan hebben. Met externe werking wordt bedoeld dat ook activiteiten buiten het gebied de natuurwaarden in het gebied kunnen beïnvloeden. Indien na dit onderzoek niet kan worden uitgesloten dat de activiteit een significant negatief effect heeft, dient de initiatiefnemer meer gedetailleerd dan in de oriënterende fase in kaart te brengen wat de effecten van de activiteit kunnen zijn. Daarbij dienen ook, indien noodzakelijk, de mitigerende maatregelen te worden betrokken. Deze analyse heet een 'passende beoordeling'. Het bevoegd gezag toetst de passende beoordeling. Wanneer uit de passende beoordeling alsnog de zekerheid wordt verkregen dat de activiteit niet leidt tot significant negatieve effecten, kan de activiteit doorgang vinden. Wanneer uit de voortoets blijkt dat er wel kans is op een negatief effect, maar dit als niet significant kan worden gezien, kan eveneens, op basis van een verslechteringsstoets toestemming voor het uitvoeren van de activiteit worden verleend. Wanneer uit de passende beoordeling blijkt dat significante negatieve effecten niet kunnen worden uitgesloten, kan het project alleen doorgang vinden op grond van de "ADC-criteria".

Dit betekent dat:

- A – alternatieve oplossingen voor het plan ontbreken;
- D – er dwingende redenen van groot openbaar belang zijn, en
- C – de initiatiefnemer compenserende maatregelen vooraf en tijdig treft.

Stikstofdepositie

Stikstofdepositie vormt veelal een knelpunt bij de besluitvorming over plannen en projecten, omdat in veel Natura 2000-gebieden overbelasting van stikstof een probleem is voor de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen voor de voor het gebied aangewezen soorten en habitattypen. Om een oplossing te bieden voor dit probleem was destijds (1 juli 2015) het Programma Aanpak Stikstof (PAS) opgericht. Op 29 mei 2019 oordeelde de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State (RvS) echter dat het PAS niet als onderbouwing kan worden gebruikt voor toestemmingsverlening op grond van de Wnb.

Vanaf 1 juli 2021 is de Wet stikstofreductie en natuurverbetering in werking getreden. De hierin opgenomen vrijstelling van Wnb-vergunningplicht voor bouwwerkzaamheden in de realisatiefase voor wat betreft stikstofdepositie (art. 2.9a Wnb) vervalt met de uitspraak van de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State (RvS) van 2 november 2022 in de Porthos-zaak.

Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is een netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. Het nationaal beleid met betrekking tot de gebiedsbescherming van het Natuurnetwerk Nederland is opgenomen in de Nationale Omgevingsvisie (NOVI). De bescherming van het NNN staat nader uitgewerkt in het Besluit Kwaliteit Leefomgeving (BKL). Hierin staan instructieregels voor de omgevingsverordening van de provincies. De bescherming werkt vervolgens door in de bestemmingsplannen van de gemeenten. De instructieregels uit het BKL verplichten de provincies tot:

- het aanwijzen van Natuurnetwerk Nederland gebieden (artikel 7.6 Bkl)
- het vastleggen van de wezenlijke kenmerken en waarden van NNN- gebieden (artikel 7.7 Bkl)
- het stellen van regels in het belang van de bescherming, instandhouding, verbetering en ontwikkeling van de kenmerken en waarden van NNN-gebieden (artikel 7.8 Bkl, eerste lid)
- De regels die in de omgevingsverordening komen verzekeren in ieder geval dat (artikel 7.8 Bkl, tweede lid):
 - de kwaliteit en oppervlakte van het NNN-gebied niet achteruitgaan
 - de samenhang tussen de gebieden van het NNN wordt geborgd
 - tijdige compensatie van een bepaalde activiteit die negatieve gevolgen heeft

Wezenlijke waarden en kenmerken

Dit betreft de actuele en potentiële natuurwaarden, gebaseerd op de natuurdoelen voor het gebied, met inbegrip van de omvang en de beoogde natuurkwaliteit alsmede de samenhang met andere natuurgebieden.

'Nee, tenzij'-principe

Voor het NNN geldt het 'nee, tenzij'-principe. Dit betekent dat nieuwe plannen of projecten niet zijn toegestaan als ze de wezenlijke (potentiële) waarden en kenmerken van het NNN significant aantasten. Uitzonderingen hierop zijn wanneer sprake is van redenen van groot openbaar belang en er geen reële alternatieven zijn. De schade dient in dat geval door mitigerende maatregelen zoveel mogelijk beperkt te worden. De restschade dient te worden gecompenseerd. De Rijkslijn zoals verwoord in het SVIR en Barro is dat er bij het NNN geen sprake is van externe werking.

Het NNN is planologisch beschermd in de Provinciale Structuurvisies en Verordeningen. In de Verordening staat aangegeven aan welke voorwaarden bij ruimtelijke ingrepen in en langs het NNN moet worden voldaan. Ook is het compensatiebeleid bij aantastingen van het Natuurnetwerk Nederland hierin opgenomen.

Overige provinciale beschermde gebieden

Naast het NNN kunnen ook andere gebieden beschermd zijn op provinciaal niveau. Dit verschilt per provincie. Beschermde gebieden kunnen als volgt omschreven zijn:

- ecologische verbindingzones,
- weidevogelgebieden, ganzenfoeragegebieden, leefgebied weide- en akkervogels of rust- en foeragegebied ganzen en smienten,
- groene ontwikkelingszone of groenblauwe mantel of groene contour
- natuur/ bos- en natuurgebieden buiten NNN.

Ook deze gebieden kennen een vorm van een beschermingsregime, in sommige gevallen gelijk aan het NNN, soms in een lichtere vorm.

Provincies kunnen ook provinciale landschappen aanwijzen. De aanwijzing van de Bijzonder Provinciale Landschappen is verleend op grond van Artikel 1.12 lid 3 van de Wnb (zie tekstkader). Ook deze gebieden kunnen een beschermingsregime hebben vastgelegd in de provinciale verordening.

Art. 1.12 lid 3 Wnb

Gedeputeerde Staten kunnen gebieden gelegen buiten het Natuurnetwerk Nederland aanwijzen die van provinciaal belang zijn vanwege hun natuurwaarden of landschappelijke waarden, met inachtneming van hun cultuurhistorische kenmerken. Deze gebieden worden aangeduid als «bijzondere provinciale natuurgebieden», onderscheidenlijk «bijzondere provinciale landschappen».

Wnb - Beschermde houtopstanden

De bescherming van houtopstanden is vastgelegd in artikel 4.1 tot en met 4.9 van de Wnb. De Wnb heeft tot doel de oppervlakte bos in Nederland in stand te houden. Begin 20e eeuw kwam dit doel vooral voort uit de belangen van de houtproductie, maar gaandeweg is meer oog gekomen voor de andere functies die bossen en houtopstanden hebben, zoals klimatologische, landschappelijke en recreatieve functies.

Binnen de Wnb worden houtopstanden beschermd die aan bepaalde voorwaarden voldoen (Wnb artikel 4.1). Voornaamste onderscheid wordt gemaakt op basis van de locatie. Houtopstanden welke binnen de bij besluit van de gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom Wnb vallen, zijn namelijk uitgezonderd (artikel 4.1) en worden niet onder de Wnb beschermd. De begrenzing van de bebouwde kom in de zin van de Wnb komt niet altijd overeen met de begrenzing van de bebouwde kom op grond van de Wegenverkeerswet. Als een gemeente geen bebouwde kom in de zin van de Wnb heeft vastgesteld, is de Wnb overal van toepassing in die betreffende gemeente.

Een houtopstand onder de Wnb wordt gezien als een zelfstandige eenheid van bomen, boomvormers, struiken, hakhout of griend, die:

- 1) een oppervlakte grond beslaat van tien are of meer, of;
- 2) bestaat uit een rijbeplanting die meer dan twintig bomen omvat, gerekend over het totaal aantal rijen.

De Wnb is van toepassing op houtopstanden die buiten de bebouwde kom liggen. De gemeenteraad dient de grens van de bebouwde kom Wnb vast te leggen. Veel gemeentes hebben dit ook gedaan.

De grens van de bebouwde kom Wnb is niet hetzelfde als de bebouwde kom op grond van de Wegenverkeerswet. De bebouwde kom grens in de Wegenverkeerswet wordt met een ander oogmerk bepaald en vastgesteld. Volgens een uitspraak van de rechtbank is het niet mogelijk om het hele grondgebied van de gemeente aan te wijzen als bebouwde kom. De aard van het gebied is bepalend voor de vraag of het gebied kan aangewezen worden als bebouwde kom. De vaststelling van de grens van de bebouwde kom is van feitelijke aard: waar houdt de bebouwing op.

De provincies zijn op grond van de gemeentewet bevoegd om in het kader van interbestuurlijk toezicht zo nodig maatregelen te treffen als een gemeente heeft verzuimd om de begrenzing van de bebouwde kom vast te stellen, of deze heeft vastgesteld op een wijze die in strijd komt met het recht of het algemeen belang. Een begrenzing die is vastgesteld op grond van artikel 1 vijfde lid van de Boswet geldt ingevolge van het overgangsrecht overigens tevens als begrenzing van de bebouwde kom voor de Wnb.

De begrenzing van de bebouwde kom in de zin van de Wnb dus niet altijd overeen met de begrenzing van de bebouwde kom op grond van de Wegenverkeerswet. Als een gemeente geen bebouwde kom in de zin van de Wnb heeft vastgesteld, is de Wnb overal van toepassing in die betreffende gemeente.

Door het zogenoemde regelverbod van artikel 4.6 Wnb kunnen gemeente ook buiten de bebouwde kom regulerend optreden. Hierdoor kunnen gemeente ook een kapverbod opstellen voor houtopstanden die ze willen beschermen buiten de bebouwde kom. Er zijn veel gemeentes die dat ook daadwerkelijk hebben gedaan.

Er zijn ook gemeentes die houtopstanden buiten de bebouwde kom beschermen via een monumentenverordening. Voor deze houtopstanden is dus (ook) een omgevingsvergunning van de gemeente noodzakelijk. In voorliggende rapportage is niet getoetst aan gemeentelijk beleid omtrent de kap van bomen en/of bosschages (bijv. APV, bestemmingsplannen, etc.).

Meld- en herplantplicht

De Wnb stelt dat wanneer houtopstanden worden gekapt, er voorafgaand aan de kap een meldingsplicht bij de provincie is.

De provincie bepaalt welke informatie omtrent de te kappen opstand aangeleverd dient te worden, op welke termijn dit aangeleverd dient te worden en welke voorwaarden voor de uitvoering van de kap gelden. Daarnaast geldt dat binnen drie jaar na de kap een herbeplantingsplicht geldt (door aanplant, bezaaiing of natuurlijke verjonging dan wel op andere wijze realiseren van een nieuwe houtopstand). Wanneer dat niet op dezelfde plaats kan, dan kan een provincie ontheffing verlenen de herbeplanting op andere gronden toe te staan indien de herbeplanting voldoet aan bij provinciale verordening gestelde regels. Verder kunnen provincies ontheffing of vrijstelling verlenen voor bepaalde verbodsbepalingen en/of voorwaarden omtrent herbeplanting.

In de volgende gevallen geldt op grond van de Wnb geen verplichting tot het melden en herbeplanten voor het vellen:

- periodiek vellen van griend- of hakhout;
- houtopstanden die een zelfstandige eenheid vormen van bomen, boomvormers, struiken, hakhout of griend, én hetzij geen groter oppervlakte beslaan dan 10 are, hetzij ingeval van rijbeplanting, gerekend over het totaal aantal rijen, niet meer bomen omvatten dan 20;

- houtopstanden binnen de bij besluit van de gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom in de zin van de Wnb;
 - houtopstanden op erven of in tuinen;
 - fruitbomen en windschermen om boomgaarden;
 - naaldbomen, kennelijk bedoeld om te dienen als kerstbomen, indien niet ouder dan twintig jaar;
 - kweekgoed;
 - uit populieren of wilgen bestaande:
 - o wegbeplantingen;
 - o beplantingen langs waterwegen, en
 - o eenrijige beplantingen langs landbouwgronden;
 - het dunnen van een houtopstand;
 - uit populieren, wilgen, essen of elzen bestaande beplantingen die kennelijk zijn bedoeld voor de productie van houtige biomassa, indien zij:
 - ten minste eens per tien jaar worden geoogst;
 - bestaan uit minstens tienduizend stoven per hectare per beplantingseenheid, zijnde een aaneengesloten beplanting die niet wordt doorsneden door onbeplante stroken breder dan twee meter, en
 - zijn aangelegd na 1 januari 2013;
 - vellen ter uitvoering van een instandhoudingsmaatregel of een passende maatregel ten behoeve van Natura 2000;
 - vellen ter uitvoering van een mitigerende of compenserende natuurmaatregel uit een Natura 2000-vergunning, een soortenonthefing, een Tracébesluit of een omgevingsvergunning;
 - vellen voor de aanleg en het onderhoud van brandgangen op natuurterreinen;
- vellen en herbeplanten dat plaatsvindt overeenkomstig een door de Minister van LNV goedgekeurde gedragscode.

Beschermde houtopstanden (naast Wnb)

Houtopstanden zijn tevens beschermd op grond van gemeentelijk regelgeving. Dit is vastgelegd in de Algemene Plaatselijke Verordening (APV) van de betreffende gemeente. Bomen kunnen op gemeentelijk niveau ook op een andere manier beschermd zijn. De bescherming van een houtopstand of groenstructuren kan bijvoorbeeld opgenomen zijn in de planregels bij een bestemmingsplan of via een gemeentelijke bomenverordening. Bij voorgenomen kap van houtopstanden dient daarom ook altijd gekeken te worden naar deze bepalingen. Mogelijk kan uit deze bepalingen volgen dat voor de kap van een houtopstand een omgevingsvergunning nodig is welke bij de gemeente moet worden aangevraagd.

Bijlage 2 Methodiek natuurtoets

Bijlage 2 Methodiek natuurtoets

In deze bijlage wordt de methodiek beschreven die gehanteerd is tijdens het onderzoek naar de aanwezigheid en de toetsing van beschermde soorten, beschermde gebieden, beschermde houtopstanden en kansen voor natuurwaarden in het plangebied.

Soortbescherming

Het onderzoek naar beschermde soorten bestaat uit een bureaustudie, oriënterend terreinbezoek en effectbepaling.

Bureaustudie

Afbakening beschermde soorten

In het bureauonderzoek is specifiek gekeken naar soorten uit de Vogelrichtlijn (Wnb artikel 3.1), soorten van de Habitatrichtlijn (Wnb artikel 3.5) en 'andere' beschermde soorten (Wnb artikel 3.10). Bij vogels is met name speciale aandacht geschonken aan vogelsoorten met jaarrond beschermd nest. Bij werkzaamheden in watergangen/waterwegen is specifiek aandacht geschonken aan soorten van het aquatisch milieu. Bij werkzaamheden aan gebouwen is specifiek aandacht geschonken aan gebouwbewonende soorten. In voorliggende toetsing is geen aandacht besteed aan Rode Lijst-soorten.

Bronnen

Om een beeld te krijgen van de verspreiding en het (mogelijk) voorkomen van beschermde soorten in en rond het plangebied, is de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) geraadpleegd². Hierbij is nagegaan of er in de periode 2018-2023 beschermde soorten zijn aangetroffen in een straal van 2,5 km rondom het plangebied. De resultaten van de bureaustudie geven een indicatie van de soorten die in het plangebied kunnen voorkomen.

Oriënterend terreinbezoek

Tijdens het oriënterend terreinbezoek is door middel van een fysieke inspectie gekeken naar de mogelijke aanwezigheid van beschermde planten en (sporen van) beschermde dieren. Daarnaast heeft een biotoopbeoordeling plaatsgevonden. Bij een biotoopbeoordeling wordt gekeken in hoeverre het aanwezige biotoop geschikt is voor beschermde soorten. Het betreft een deskundigenoordeel op basis van een biotopenscan. Daarnaast zijn de aangetroffen belangwekkende soorten opgetekend.

Effectbepaling

Aan de hand van de bevindingen uit het bureauonderzoek en de resultaten van het oriënterend terreinbezoek is bepaald of op voorhand (negatieve effecten op) beschermde soorten al dan niet kunnen worden uitgesloten en of vervolgstappen (soortgericht nader onderzoek) noodzakelijk zijn. Indien van toepassing is geadviseerd over de te volgen procedure in het kader van de natuurwetgeving.

Beschermde gebieden

In het kader van gebiedsbescherming zijn de volgende gebieden meegenomen:

- Natura 2000-gebieden;
- Natuurnetwerk Nederland (NNN);
- Overige provinciaal beleid.

Op basis van een bureaustudie is de ligging van de gebieden ten opzichte van het plangebied in beeld gebracht. Hiervoor is gebruik gemaakt van onder andere AERIUS-calculator (versie 2022) (Natura 2000-gebieden) en de provinciale website en/of digitale atlas (NNN, overig provinciaal beleid). Op basis van de ligging en de voorgenomen ontwikkeling is (indien relevant) een effectbepaling uitgevoerd. Voor de effectbepaling is gekeken naar directe effecten als gevolg van ruimtebeslag. Indien van toepassing zijn ook mogelijke indirecte effecten bekeken. Hierbij kan gedacht worden aan verstoring door geluid, licht en trillingen en optische verstoring. In het

² Deze informatie is (deels) afkomstig uit de NDFF (2018-2023) op basis van een abonnement van Antea Group en mag niet zonder toestemming van BIJ12 worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden.

kader van Natura 2000-gebieden is ook gekeken naar mogelijk effecten door een toename aan stikstofdepositie. Indien aan de orde is geadviseerd over de vervolgstappen en de te volgen procedure inzake de natuurwetgeving. Hierbij kan gedacht worden aan een voortoets of passende beoordeling t.b.v. Natura 2000-gebieden. Of het doorlopen van een 'nee, tenzij-procedure' in het kader van mogelijke effecten op NNN-gebieden.

Beschermde houtopstanden Wnb

Op basis van het planvoornemen en de ligging van het plangebied is onderzocht of er onder de Wnb beschermde houtopstanden aanwezig zijn binnen het plangebied. Hierbij is gebruik gemaakt van de door de initiatiefnemer aangeleverde informatie over het planvoornemen, recente luchtfoto's en indien beschikbaar de begrenzing van de gemeentelijke bebouwde kom Wnb. Indien onder de Wnb beschermde houtopstanden aanwezig zijn in het plangebied, is getoetst of er sprake is van aantasting van beschermde houtopstanden. Indien er sprake is van aantasting van Wnb beschermde houtopstanden is geadviseerd over de vervolgstappen en de te volgen procedure inzake de natuurwetgeving. In voorliggende rapportage is niet getoetst aan gemeentelijk beleid omtrent de kap van bomen en/of bosschages (bijv. APV, bestemmingsplannen, etc.).

Kansen voor natuurwaarden in het plangebied

Binnen een plan zijn vaak mogelijkheden/ kansen aanwezig voor het verhogen van de natuurwaarden (biodiversiteit). Indien dit van toepassing is op het voornemen, zijn hiervoor suggesties gedaan op basis van expert judgement.

Over Antea Group

Antea Group is het thuis van 1500 trotse ingenieurs en adviseurs. Samen bouwen wij elke dag aan een veilige, gezonde en toekomstbestendige leefomgeving. Je vindt bij ons de allerbeste vakspecialisten van Nederland, maar ook innovatieve oplossingen op het gebied van data, sensing en IT. Hiermee dragen wij bij aan de ontwikkeling van infra, woonwijken of waterwerken. Maar ook aan vraagstukken rondom klimaatadaptatie, energietransitie en de vervangingsopgave. Van onderzoek tot ontwerp, van realisatie tot beheer: voor elke opgave brengen wij de juiste kennis aan tafel. Wij denken kritisch mee en altijd vanuit de mindset om samen voor het beste resultaat te gaan. Op deze manier anticiperen wij op de vragen van vandaag en de oplossingen voor morgen. Al 70 jaar.

Contactgegevens

Beneluxweg 125
4904 SJ Oosterhout
Postbus 40
4900 AA Oosterhout
T. +31653704692
E. Tienen.Theloosen@antegroup.nl

Copyright © 2023

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, elektronisch of op welke wijze dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de auteurs.

De informatie die in dit rapport is opgenomen is uitsluitend bestemd voor geadresseerde(n) en kan persoonlijke of vertrouwelijke informatie bevatten. Gebruik van deze informatie, door anderen dan de geadresseerde(n) en gebruik door hen die niet gerechtigd zijn van deze informatie kennis te nemen, is niet toegestaan. De informatie is uitsluitend bestemd om te worden gebruikt door de geadresseerde, voor het doel waarvoor dit rapport is vervaardigd. Indien u niet de geadresseerde bent of niet gerechtigd bent tot kennisneming, is openbaarmaking, vermenigvuldiging, verspreiding en/of verstrekking van deze informatie aan derden niet toegestaan, tenzij na schriftelijke toestemming door Antea Group en wordt u verzocht de gegevens te verwijderen en direct een melding te maken bij security@antegroup.nl. Derden, zij die niet geadresseerd zijn, kunnen geen rechten aan dit rapport ontleen, tenzij na schriftelijke toestemming door Antea Group.

www.antegroup.nl